

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

Veseli vinograd

Premijera 6. novembra 1932

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK : FR. LIPAH

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 34/II

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 5. novembra 1932

Ost: **K. Zuckmayer: „Veseli vinograd“**

Žlahta tega Zuckmayerja, tega vražjega ptička, seže daleč nazaj... seže tja do strica Aristophana, ki je pil pod figovim drevsom trpko traško vino... seže tja k mojemu kolegu Shakespearju in do botrov krstnih vseh tistih narodnih popevk, ki jih najdemo obilo nabranih in zapisanih pri Štreklju, ki pojejo o vincu, o deključu, o poljubu in o vseh zadevah, ki se sučejo neizogibno okrog starih resnic, dobrot božjih in lepot stvarstva, katerega kronica naj bo človek...

*

Ako me praša Nekdo, kaj je vsebina »Vinograda«, mu bogme ne vem povedati več kot tole: zrel možak ima hčerko, jo hoče poročiti... vé, da so namen in smoter zakona otroci — zato dokáži hčerka že prej, da si za rabo. Pa se zasuče vse tako, da je stari tudi še kerlc, pa ni samo ena poroka — dve so, oče in hči stopata ob ranem jesenskem jutru v novo, živo življenje... To je vsebina! Več je ni... Ampak okrog vsega tega je zemlja, je vinograd, je noč in topli vetrovi, pa še zvezde povrhu... To je, kar pritiče mladosti, kar se imenuje gorka kri in ne limonada ali bencin, ne blaziran smehljaj in popudrano lice — o ne, vse zagorelo, pa žuljeve roke, pa glasen krohot in vrisk in ukanje, no, in objem in — vraga, kar fletno je!

*

Tam od Rajne prihaja Zuckmayer. Tam so gorice. To so naši dedi vedeli bolj od nas, hodili so v Kelmorajn. In tam je lepo... Vinogradi so tam, zidanice in naši ljudje so že vedeli, kje je tako — recimo: podobno... i vinogradom na Dolenjskem, goricam na Štajerskem, brdom na Goriškem — da ostane pri geografiji iz starih, dobrih časov... Torej od Rajne... zato je vsa ta zadeva tako brezskrbna, tako svetla, da se začudiš, da je to danes, ob teh sivih dneh, ki trajajo že tako dolgo, sploh še mogoče...

*

Tu ni hude misli... Vse je zares, vse je pristno, od grozda v vinogradu, vina v butiljki, do srca Ančke, ki pravi prijateljici

v poduk: »Ne boj se, dekle, nič se ne maščuje, kar boš z brihtjo naredila, pa s smehom, fletno in pretkano. Da je le srce prepričano in da je v njem resnoba in prava ljubezen. Za zunanosti potem ni kazni in ne katekizma, ne v nebesih in še manj na zemlji. Kazen je samo za ljudi, ki so preštorasti, ki ne čutijo, kako veter diha, ki jim jeseni ob sadju in moštu, ob prešanem grozdju kri ne zapolje tako, da bi zdvijali tja v pomlad!« Da, da, za notranjost je ni kazni — svet je živ, svet je lep in življenje je lepo in pa dar Božji... Ne pomaga nič, prav nič in kot pravi Cankar: naj se škrjanec devetkrat zakolne, lajal ne bo nikoli — saj isto je z nami... iz človeške kože ne skočimo... kar v nji ostanimo in dobro nam bo...

*

V drugi polovici meseca januarja 1926 je bila krstna predstava »Veselega vinograda« v teatru »am Schiffbauerdamm« v Berlinu. Pred menoj leži ocena anonimnega kritika, ki pove ob koncu sledeče: »Das Bedenklichste bleibt der Eindruck, dass das Stück für den Verfasser keinerlei Hoffnungen erweckt.« (»Das Theater« 1926, zweites Januarheft.) Istega leta v poznem juniju se je igral komad v istem teatru z istimi igralci in le s težavo sem prišel do vstopnice. Leto nato je napisal Zuckmayer »Schinderhanses«, spet leto nato »Cirkus Knie«, ki je dosegel isto ogromno število predstav — rekord med uprizorjenimi avtorji pa je postavil spet leto nato z »Hauptmannom von Köpenick«... Torej: nade so zrasle preko vsega — preko ocene.

*

Da rečem še o naši uprizoritvi par besed. Vsa zgodba je prenesena na naša tla, med naše vinograde, naša pesem je vpletena, naše prilike in težave in pa način, kako jih povemo. Saj ljudje se ne razlikujejo tako zelo... Vinogradniki vsega sveta, pa magari, da se ne razumejo po jeziku — po občutju se bodo... kot rudarji, kot tkalci... kot vsaka kasta za se: gliha vkup štriha!

Govoré ti ljudje preprosto, kot pravimo po domače. Tudi pri nas v zmislu Zuckmayerjeve opazke: »V tem dialektu ne gre za natankost, ampak za melodijo in pa za karakter, ki nikako ni idiličen, temveč kakor dežela vinskih goric, prej hrpav, krhek kakor rjá, grudast in ki ga preveva poseben, omanen, jesensko razsmejan zrak.« —

*

Vsa ta zgodba, ta veseloigra, ta podoba — vse to je za zrele ljudi. Za ljudi, ki imajo, kot sem že dejal kri v žilah in ki ljubijo življenje. Za mladino ni. Samo za zdrave, od bencina nepokvarjene zemljane je, ki vedo, da je na svetu poleg vseh dobrin kulture in civilizacije, motorjev in gásovih mask, mirovnih konferenc in politike, da je poleg vsega še nekaj, kar se preценiti

ne dá in kar nikoli izumrlo ne bo: zdrav, krepak smeh, veselje in posebno veselje posameznika, prav za prav priznanje: vesel sem, da živim! Če to ni lepo — no, potem se lahko izprememim v pajka. —

Ante Novak: **Halucinacije ! — ?**

In mati in oče in sestre in bratje stoje ob postelji — in zdravnik — gospod doktor...

»Gospod doktor?«

»Hm! Nič hudega prav za prav. Razburjenje — živci. Nja, prašek bom zapisal — da. Prašek. Nič hudega ni — samo razburjenja nikar! Živci, veste! Razburjenje ji lahko zelo škoduje. Dekle je mlado in živci... No ja, bo že — saj ni nič hudega...«

*

Nič hudega, zares ne! Samo pesem življenja...

Vzkrilila je z rokami.

»O, ti! Lepo govoriš, znaš se mi dobrikati! Pa si me samo enkrat zapeljal, drugič me ne boš več! Izgini! Izgini, čuješ! Kaj tako zijaš vame? Sem jaz morda tebe zapeljala? — Izgini! Poberi se, čuješ! Jo, izključem ti oči! Izgini! Hu, ti! Ali ti moja nedolžnost ni dovolj? Kaj pa ti naj še dam, kaj? Pa povej, kaj!?

Premetavala se je na postelji, hripavo vpila in se obupno borila s hudičem samim...

Obnemogla je omahnila v blazine.

»Pusti me, ah, pusti me! Vse ti dam, vse. Samo ne muči me, nikar me ne muči...«

In prav tiho: »Moja nedolžnost, oh, samo zakaj me tako mučite?«

In spet se je dvignila in spet je vpila: »Pusti me, mati! Pusti me! Jav, bolil!«

In spet se je zlomljena zgrudila: »Mati... moja mati. Kaj ni še dovolj? Še ti me tepeš? Oh, samo zakaj me tako pretepaš, mati? Kaj res še ni dovolj?«

In še enkrat je vzkripela: »Pustite me! Ne mučite me! Ne mučite me!«

In ko je zopet omahnila: »Oh, samo zakaj me vsi tako mučite?... Kaj... kaj... ste res... res boljši?... O, ne morem več!...«

In mirno je obležala.

*

A mati in oče in sestre in bratje ob postelji jočejo. Sestre in bratje ljubijo sestro in so hudi na mater, očeta. A mati in oče? — Se treseta za hčerko! Hčerko ljubita — danes — in danes sebe zaničujeta...

Zdravnik pa, gospod doktor — je doktor:

»Hm, nič hudega! Halucinacije pač! Le brez skrbi bodite! Kar zanesite se name!«

Tako dé, a misli tako:

»Bolezen je res v mojem interesu, to je res! Ampak lahko bi drugače bilo, če bi bili drugače postopali z njo...«

*

Solze so vsahnile, trepet je ostal.

Po treh urah je zopet razprostrla roke, strmela v daljo in odsotno govorila:

»Glejte jih, joj! Glejte jih, kako gredo, gredo — joj, vsi samo gredo!

Hodijo, venomer hodijo — vsi! Vsi hodijo... Joj, koliko jih je...

Pa kakšni so!

Joj, kakšni so!

Vsi beli, vsi bledi, votline v očeh... In venomer samo hodijo in hodijo in kričijo — Joj, kako kričijo... In hodijo, vsi beli, vsi bledi in votline v očeh...«

In oče in mati in bratje in sestre — stoje in trepečejo... Vidijo jih, ki hodijo, vsi beli, vsi bledi, votline v očeh — ki hodijo in kričijo — venomer...

Zdravnik, gospod doktor pa hladno: »Halucinacije!«

Halucinacije? Halucinacije zares?

*

O, ob postelji stoje, vsi bledi, vsi beli — votline v očeh...

In zunaj na cesti in v svetu — povsod: hodijo, hodijo, venomer samo hodijo... hodijo in kričijo...

Vsi beli, vsi bledi, votline v očeh...

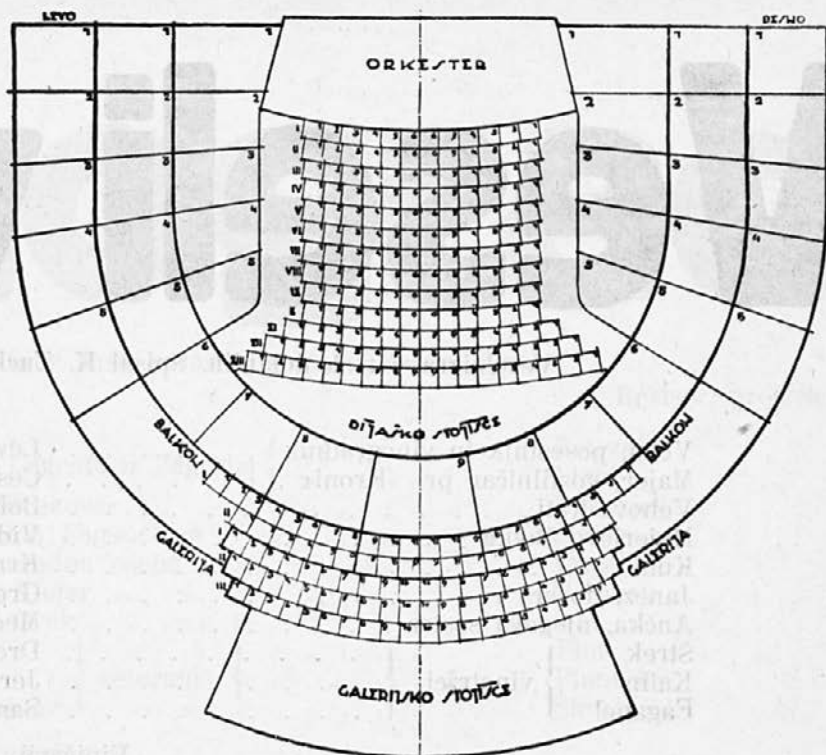
Razno

Igralec brez stroke. V Moskvi je letos umrl glumeč Stepan Kuznecov, prav izrazit pojav ruskega gledalištva v zadnjih desetletjih. Kritika poudarja pri njem zlasti vsestranskost. V »Revizorju« n. pr. je dobesedno igral vse vloge, od Hlestakova do Bobčinskega. Sicer je bil njegov Hlestakov nepozaben višek, a tudi vse drugo se je v njegovih rokah preobličilo v močno umetnino. Pred tremi leti mu je vlada podelila dostojanstvo narodnega umetnika — najvišje odlikovanje, ki ga daje današnja Rusija.

Odkritosrčnost. Bernharda Shawa je povabil neki angleški aristokrat k večerni zabavi za gospode. Znano je, da Shaw iz dna duše sovraži take prireditve. Brzjavil je gostitelju: »Neizmerno obžalujem, da ne more priti. Laž sledi pismeno.«

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOG

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

Veseli vinograd

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal K. Zuckmayer. Nalolenjska tla in v našo govorico postavil Matevž Šmale

Režiser: prof. Šest.

Veha, posestnik in vinogradnik	Levar
Majer, gostilničar pri »Kroni«	Cesar
Vehova Kati	Boltarjeva
Majerjeva Betka	Vida Juvanov
Kunc	Kralj
Janez, flosar	Gregorin
Ančka, njegova sestra	Medvedova
Štrek	Drenovec
Kalin } vinotržci {	Jerman
Faganel }	Sancin

Špicar } agenta iz Zagreba {	Železnik
Baruh }	Lipah
Gospa Štrekova	Rakarjeva
Gospodična Faganelova	Slavčeva
Rohnè, uradna oseba	Bratina
Renčelj, kletar	Potokar
Suplent Cvek	Jan
Kinezar } veterani {	Plut
Ulajnar }	Pianecky
Meksikajnar }	Skrbinšek

Viničarji, viničarke, papei, dekle, muzikanti.

I. dejanje se godi v Vehovem vinogradu, II. v gostilni pri »Kroni«, III. pa na dvorišču za gostilno ob trgatvi; začne se popoldne, konča drugi dan zjutraj.

Mladini primerno

Blagajna se odpre ob pol 20.

Zatek ob 20.

Konec ob pol 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32 —
„ II. - III. vrste	„ 30 —
„ IV. - VI. „	„ 27-50
„ VII. - IX. „	„ 25-50
„ X. - XI. „	„ 23-50
„ XII. - XIII. „	„ 21-50

Lože v parterju	Din 108 —
I. red	„ 108 —
„ II. red	„ 128 —
„ III. red	„ 76 —
„ IV. red	„ 81 —
Peti ložni sedeži	„ 22 —
I. red	„ 27 —
II. red	„ 16-50

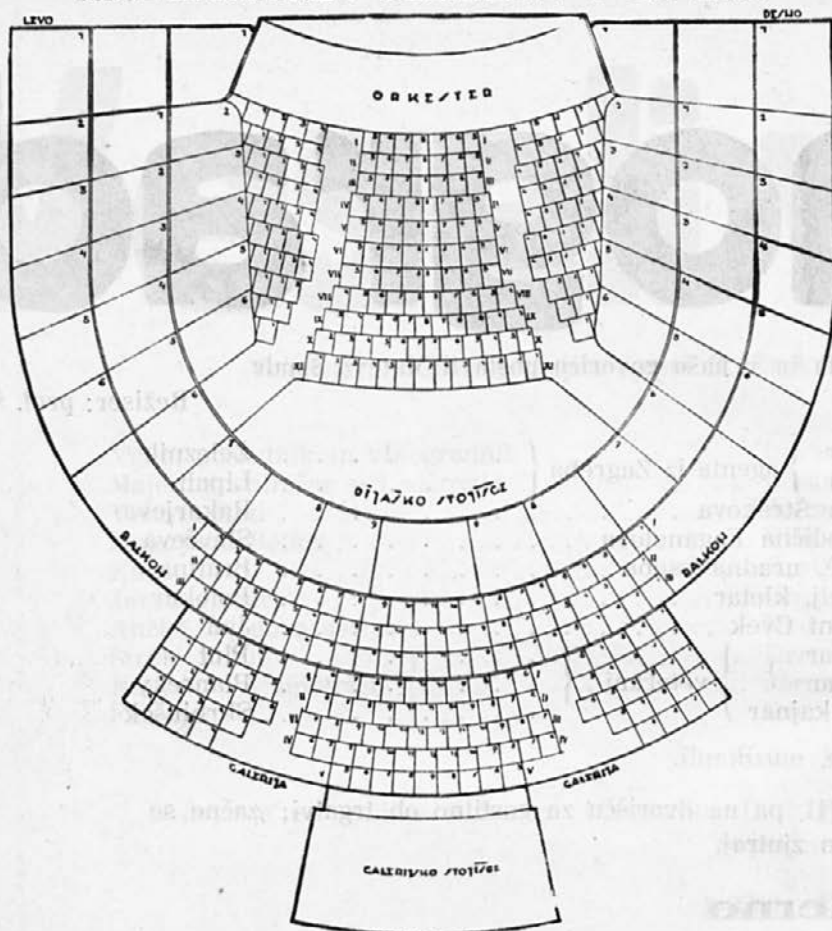
Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21-50
„ II. „	„ 18-50
Galerija: „ I. „	„ 15 —
„ II. „	„ 12-50
„ III. „	„ 10-50
Galerijsko stojišče	„ 2 50
Dijaško stojišče	„ 5 50

Predpisana taksa za penzije in invalidnosti je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovnici in v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene